

RP 211/2024 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken ändras.

Genom propositionen genomförs och kompletteras bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets förordning om nettonollindustri.

Det föreslås att det till lagen fogas bestämmelser om en nationell kontaktpunktmyndighet för nettonollindustriprojekt, om myndighetens rätt att få information och om uppföljning och förlängning av tidsfristerna för nettonollindustriprojekt. Dessutom föreslås att det till lagen fogas bestämmelser om företräde för strategiska nettonollprojekt i tillståndsförfaranden enligt miljöskyddslagen och vattenlagen samt om en skyldighet för sökande att lämna in ansökan och beslut om erkännande som ett strategiskt nettonollprojekt för kännedom till kontaktpunktmyndigheten.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten	3
1.2.2 Beredningen av regeringspropositionen	4
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll.....	4
3 Nuläge och bedömning av nuläget	5
3.1 Nettonollindustriprojekt och myndighetsförfaranden.....	5
3.2 Gemensam kontaktpunkt	6
3.3 Tidsfrister för tillståndsprocessen för nettonollindustriprojekt	7
3.4 Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB).....	8
3.5 Företrädare för strategiska nettonollprojekt.....	8
4 Förslagen och deras konsekvenser	9
4.1 De viktigaste förslagen	9
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	9
4.2.1 Konsekvenser för företagen	9
4.2.2 Konsekvenser för den offentliga ekonomin.....	10
4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna	11
4.2.4 Miljökonsekvenser.....	12
5 Alternativa handlingsvägar.....	12
6 Remissvar	13
6.1 Allmänt	13
6.2 Resurser samt konsekvenser för myndigheterna	13
6.3 Förordningens tillämpningsområde	13
6.4 Tidsfrister för tillståndsbehandlingen och uppföljningen av tidsfristerna	13
6.5 Andra frågor som lyfts fram i utlåtandena.....	14
7 Specialmotivering.....	15
8 Ikraftträdande	18
9 Genomförande och uppföljning.....	18
10 Förhållande till andra propositioner	19
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	19
11.1 Allmänt	19
11.2 Jämlikhet.....	20
11.3 Rättsskydd och rätt till god förvaltning	20
11.4 Ansvar för miljön.....	21
11.5 Skydd för privatlivet	21
LAGFÖRSLAG.....	24
Lag om ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken	24

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Genom de föreslagna bestämmelserna genomförs Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724 (nedan *förordningen om nettonollindustri*).

Genom bestämmelserna kompletteras förordningen om nettonollindustri. Bestämmelserna tillämpas parallellt med förordningen.

1.2 Beredning

1.2.1 Beredningen av EU-rättsakten

Europeiska kommissionen publicerade den 16 mars 2023 ett förslag till förordning om nettonollindustri¹ och ett meddelande i anslutning till det² där det anges att syftet med förordningen är att öka tillverkningen av ren teknik i EU och se till att EU är väl rustat för omställningen till ren energi.

En U-skrivelse om förslaget till förordning (U 6/2023 rd) lämnades den 17 maj 2023. Statsrådet betonade ett övergripande perspektiv vid utveckling och tillverkning av teknik som behövs vid produktionen av ren energi. Statsrådet ansåg att lösningar bör sökas på sätt som förnyar industrin samt allra minst snedvrider den inre marknadens funktion och konkurrens.

Statsrådet erkände betydelsen av smidiga tillståndsprocesser som en del av en attraktiv investeringsmiljö. Statsrådet ansåg att med tanke på verksamhetsmiljön är det viktigt att säkerställa att tillstånds- och ändringssökandeprocesserna och deras längder är förutsägbara. Statsrådet ansåg att de maximala tidsfrister som fastställs för tillståndsprocessen och förlängningar av tidsfrister som beviljas av myndigheter ska stå i proportion till den tid som myndigheterna behöver för att noggrant kunna behandla ärendet.

Statsrådet ansåg att det i lagstiftningen ska säkerställas en hög nivå för miljö- och naturskyddet och konsekvens i förhållande till unionens övriga miljöåtgärder och miljömål samt allmänhetens deltagande. För att beakta natur- och miljövärden bör det lämnas tillräckligt med nationellt handlingsutrymme för tillämpningen av principen om övervägande allmänintresse.

Jord- och skogsbruksutskottet, kulturutskottet, miljöutskottet, ekonomiutskottet och stora utskottet yttrade sig om skrivelsen och delade statsrådets ståndpunkt men hade vissa anmärkningar.

¹ Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on establishing a framework of measures for strengthening Europe's net-zero technology products manufacturing ecosystem (Net Zero Industry Act) [EUR-Lex – 52023PC0161](#)

² [Net Zero Industry Act](#)

Förordningen publicerades i Europeiska unionens officiella tidning den 28 juni 2024 och trädde i kraft den 29 juni 2024. Den slutliga förordningen överensstämmer som helhet betraktad med Finlands ståndpunkt i U-skrivelsen.

1.2.2 Beredningen av regeringspropositionen

Regeringspropositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. Beredningen har skett i samarbete med arbets- och näringsministeriet.

Beredningen har gjorts som en del av miljöministeriets pågående projekt för tjänster från ett enda serviceställe. Projektet fokuserar på det enda serviceställe för miljöuppgifter som ska skapas i och med inrättandet av det nya Tillstånds- och tillsynsverket samt på beredning av de lagstiftningsändringar som behövs för att genomföra det tillståndsförfarande som ska främja samservicemodellen enligt regeringsprogrammet (VN/21409/2023). De föresatser i regeringsprogrammet som genomförs inom projektet för tjänster från ett enda serviceställe syftar till att främja att processen för exempelvis investeringstillstånd görs smidigare och mer förutsägbar, främja myndighetssamarbete och att en enda myndighet ansvarar för att tillståndprocessen framskrider och för samordningen av den samt för behövliga utredningar. Inom projektet genomförs också förordningen om nettonollindustri samt de uppgifter för kontaktpunktmyndigheten enligt den nya regionförvaltningsstrukturen som förutsätts i vissa andra EU-rättsakter.

Avsikten är att de myndigheter som omfattas av den reviderade strukturen för statens regionförvaltning inleder sin verksamhet vid ingången av 2026. Eftersom förordningen om nollindustri förutsätter åtgärder redan före 2026, har detta förslag till proposition beretts separat.

Utkastet till regeringsproposition var på remiss den 7–30 oktober 2024.

Beredningsunderlaget till propositionen finns i statsrådets tjänst för projektinformation på adressen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt>, med identifieringskoden YM052:00/2024.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

Syftet med förordningen om nettonollindustri är att säkerställa att man inom EU snabbt bygger ut den tillverkningskapacitet för teknik, utrustning och komponenter som behövs för att producera klimatneutral förmånlig energi för energiintensiva industrier. Syftet med förslaget är att det till 2030 byggs upp en produktionskapacitet på 40 procent av det årliga behovet av strategisk nettonollteknik i Europa.

Förordningen är direkt tillämplig lagstiftning i medlemsstaterna. Den innehåller dock vissa bestämmelser som förutsätter nationell reglering för att kunna genomföras effektivt. Förordningen ger medlemsstaterna prövningsrätt bland annat beträffande huruvida medlemsstaten möjliggör en förlängning av de tidsfrister som fastställs i förordningen för tillståndprocesser i samband med tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt.

I artikel 4 föreskrivs det om nettonollteknik och i bilagan om underkategorier inom nettonollteknik.

I artikel 6 föreskrivs det om medlemsstaternas skyldighet att utse en gemensam kontaktpunkt senast den 30 december 2024. Kontaktpunkten ska ha ansvaret för att underlätta och samordna tillståndprocessen för tillverkningsprojekt för nettonollteknik, även för strategiska

nettonollprojekt, och för att tillhandahålla information om effektivisering av de administrativa processerna. Den gemensamma kontaktpunkten ska vara den enda kontaktpunkten för projektägaren under tillståndsprocessen för ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik, även för ett strategiskt nettonollprojekt. Kontaktpunkten ska samordna och underlätta inlämnandet av alla relevanta handlingar och all relevant information och ska underrätta projektägaren om resultatet av det övergripande beslutet.

Enligt artikel 6.7 ska medlemsstaterna säkerställa att den gemensamma kontaktpunkten och alla behöriga myndigheter som ansvarar för hela tillståndsprocessen har tillräckligt med kvalificerad personal och tillräckliga ekonomiska, tekniska och teknologiska resurser, även, i tillämpliga fall, för kompetenshöjning och omskolning, för att effektivt kunna utföra sina uppgifter inom ramen för denna förordning.

I artikel 9 föreskrivs det om tidsfristerna för tillståndsprocessen för tillverkningsprojekt för nettonollteknik. I artikeln föreskrivs det också om kontaktpunktens uppgifter i fråga om begäran om ytterligare information av projektägaren, förlängning av tidsfristen för tillståndsprocessen, fastställande av tidsfristen för inlämnande av en miljökonsekvensbeskrivning, konstaterande av att tillståndsansökan är fullständig samt utarbetande av en utförlig tidsplan för tillståndsprocessen.

I artikel 10 föreskrivs det bland annat om den tidsfrist inom vilken kontaktpunkten ska lämna ett yttrande om omfattningen av och detaljnivån för den information som ska ingå i miljökonsekvensbeskrivningen. Dessutom föreskrivs det om den tidsfrist inom vilken den behöriga myndigheten ska utfärda en motiverad slutsats rörande miljökonsekvensbeskrivningen samt om kontaktpunktens skyldighet att underrätta projektägaren, om tidsfristen i fråga förlängs.

I artiklarna 13 och 14 föreskrivs det om urvalskriterierna för, ansökan om och erkännande av strategiska nettonollprojekt. Ansökan om erkännande av ett projekt som strategiskt nettonollprojekt ska lämnas in av projektägaren till medlemsstaten. Enligt artikel 15 ska medlemsstaterna tilldela ett strategiskt nettonollprojekt statusen högsta möjliga nationella betydelse, om det finns en sådan status i nationell rätt, och detta strategiska nettonollprojekt ska behandlas i enlighet därmed i tillståndsprocesserna. I artikel 16 föreskrivs det om längden på tillståndsprocessen för strategiska nettonollprojekt.

Enligt artikel 13.2 ska kommissionen senast den 1 mars 2025 anta en genomförandeakt med riktlinjer för att säkerställa enhetliga villkor för tillämpningen av urvalskriterierna för strategiska nettonollprojekt.

I artikel 42.2 e föreskrivs det om medlemsstaternas skyldighet att samla in och tillhandahålla kommissionen information om tillståndsprocesser för nettonollteknik.

Enligt artikel 46.7 ska kommissionen senast den 30 mars 2025 anta en delegerad akt för att ändra bilagan i syfte att identifiera underkategorierna inom nettonollteknik och den förteckning över särskilda komponenter som används för denna teknik.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Nettonollindustriprojekt och myndighetsförfaranden

De projekt som avses i förordningen om nettonollindustri är tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt.

Enligt artikel 3.1 avses med nettonollteknik den teknik som förtecknas i artikel 4 om den utgörs av slutprodukter, särskilda komponenter eller särskilda maskiner som främst används för produktionen av dessa produkter.

Enligt artikel 4 omfattar nettonollteknik solenergiteknik, inbegripet teknik för solceller, solvärmeel och solvärme, teknik för landbaserad vindkraft och havsbaserad förnybar energi, teknik för batterier och energilagring, teknik för värmepumpar och geotermisk energi, vätgasteknik, inbegripet elektrolysanläggningar och bränsleceller, teknik för hållbar biogas och biometan, teknik för avskiljning och lagring av koldioxid, elnätsteknik, inbegripet laddningsteknik för transport och teknik för att digitalisera nätet, teknik för fissionsenergi, inbegripet teknik för kärnbränslecykeln, teknik för hållbara alternativa bränslen, vattenkraftsteknik, teknik för förnybar energi, som inte omfattas av de föregående kategorierna, teknik för energisystemrelaterad energieffektivitet, inbegripet värmenätsteknik, teknik för förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung, biotekniklösningar för klimat och energi, banbrytande industrideknik för avkarbonisering som inte omfattas av de föregående kategorierna, teknik för transport och utnyttjande av koldioxid, vind- och elframdrivningsteknik för transport samt kärnteknik, som inte omfattas av de föregående kategorierna. Underkategorierna inom nettonollteknik anges i tabellen i bilagan till förordningen.

Enligt artikel 3.16 avses med tillverkningsprojekt för nettonollteknik en planerad kommersiell anläggning eller utbyggnad eller ombyggnad av en befintlig anläggning för tillverkning av nettonollteknik, eller ett projekt för avkarbonisering inom energiintensiv industri.

Enligt artikel 3.18 avses med strategiskt nettonollprojekt ett tillverkningsprojekt för nettonollteknik, ett projekt för koldioxidavskiljning, ett projekt för koldioxidlagring eller för infrastruktur för koldioxidtransport i unionen som en medlemsstat har erkänt som ett strategiskt nettonollprojekt enligt artiklarna 13 och 14.

På grund av den allmänna definitionen av nettonollteknik och det stora antalet nettonolltekniker och underkategorier kan förordningens tillämpningsområde omfatta ett stort antal projekt av olika typ och storlek. Projekttyper inom nettonolltekniken som kan bedömas vara betydande för Finland är projekt som hänför sig till produktion av batterier och batterimaterial samt, i fråga om strategiska nettonollprojekt, projekt som hänför sig till avskiljning av koldioxid.

Vilka myndighetsförfaranden projekten förutsätter bestäms från fall till fall. Eventuella förfaranden är tillståndsförfaranden och andra administrativa förfaranden enligt miljöskyddslagen (527/2014), vattenlagen (587/2011), lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005, kemikaliesäkerhetslagen), bygglagen (751/2023), lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017, MKB-lagen), lagen om tryckbärande anordningar (1144/2016), lagen om fornminnen (295/1963), naturvårdslagen (9/2023) och lagen om avskiljning och lagring av koldioxid (416/2012).

3.2 Gemensam kontaktpunkt

Förordningen om nettonollindustri förpliktar medlemsstaterna att senast den 30 december 2024 utse en myndighet till gemensam kontaktpunkt för nettonollindustri. I den nationella lagstiftningen föreskrivs det inte om förfaranden enligt vilka skötseln av tillståndsförfaranden som gäller nettonollindustriprojekt eller samordningen av tillståndsförfarandena koncentreras till en myndighet.

I lagen om tillståndsförfaranden och vissa andra administrativa förfaranden i samband med produktionsanläggningar för förnybar energi (1145/2020) föreskrivs om en motsvarande

kontaktpunktmyndighet som sörjer för den i lag föreskrivna rådgivning till sökande som ges via den elektroniska kontaktpunkten samt för den förfarandemässiga rådgivningen i anslutning till tillståndsförfaranden och andra administrativa förfaranden. Kontaktpunktmyndigheten enligt den lagen är Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten.

I regeringens proposition RP 196/2024 rd föreslås det att Regionförvaltningsverket i Norra Finland utses till kontaktpunktmyndighet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1252 om inrättande av en ram för säkerställande av trygghet och hållbar försörjning av kritiska råmaterial och om ändring av förordningarna (EU) nr 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 och (EU) 2019/1020. Enligt förslaget utses verket för 2025, varefter uppgiften överförs till det nya Tillstånds- och tillsynsverket. Kontaktpunktmyndighetens uppgifter enligt förordningen om kritiska råvaror motsvarar till många delar kontaktpunktmyndighetens uppgifter enligt förordningen om nettonollindustri.

Miljöministeriet tillsatte hösten 2023 ett projekt för tjänster från ett enda serviceställe i enlighet med Petteri Orpos regeringsprogram.³ Enligt regeringsprogrammet ska behandlingen av miljötillstånd (tillstånds-, tillsyns- och styrningsuppgifter) samlas juridiskt till en riksomfattande helhet. Det nya Tillstånds- och tillsynsverket som inrättas ska i fortsättningen fungera som kontaktpunktmyndighet för projekt för förnybar energi, projekt för kritiska råmaterial och nettonollindustriprojekt samt svara för de uppgifter som föreskrivs för den gemensamma kontaktpunkten bland annat i förordningen om nettonollindustri. Avsikten är att de bestämmelser som bereds inom projektet ska träda i kraft den 1 januari 2026, då också verksamheten vid det riksomfattande Tillstånds- och tillsynsverket inleds.

Förordningen om nettonollindustri förutsätter dock att en gemensam kontaktpunkt utses redan den 30 december 2024. För att utse en nationell behörig myndighet förutsätts det således ändringar i den gällande lagstiftningen.

3.3 Tidsfrister för tillståndsprocessen för nettonollindustriprojekt

Enligt förordningen om nettonollindustri avses med tillståndsprocess en process som omfattar alla relevanta tillstånd att bygga, utvidga, omvandla och driva tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt, däribland bygglov, kemikalietillstånd och tillstånd för nätanslutning samt miljöbedömningar och miljötillstånd där sådana krävs, och som även omfattar alla ansökningar och förfaranden från bekräftelsen på att ansökan är fullständig till meddelandet om det övergripande beslutet om utfallet av förfarandet från den gemensamma kontaktpunkten.

I regionförvaltningsverkens bokslut beskrivs de genomsnittliga behandlingstiderna vid regionförvaltningsverken för tillståndsärenden enligt miljöskyddslagen och vattenlagen, som 2023 var 11,6 månader. Behandlingstiderna för miljötillstånd som beviljas av kommunerna är vanligen kortare. Behandlingstiden för kemikaliesäkerhetstillstånd vid Säkerhets- och kemikalieverket har uppgetts vara 240 dagar. Bygglov beviljas av kommunens byggnadstillsynsmyndighet och behandlingstiden för ansökan om bygglov varierar beroende på kommun från veckor till månader. Längden på hela den tillståndsprocess som avses i förordningen och som omfattar alla myndighetsförfaranden som krävs för ett projekt kan i enskilda fall vara betydligt längre än längden på ett enskilt tillståndsförfarande.

³ [Lagstiftningsprojekt om tjänster från ett enda serviceställe - Miljöministeriet](#)

Enligt förordningen ska längden på tillståndsprocessen vara 12–18 månader för tillverkningsprojekt för nettonollteknik och 9–18 månader för strategiska nettonollprojekt. På nationell nivå har det inte föreskrivits om särskilda tidsfrister för tillståndsprocessen för projekten i fråga. Förordningen förutsätter inte att det föreskrivs särskilt om nationella tidsfrister, utan dessa tidsfrister är direkt förpliktande för medlemsstaterna. För att försäkra sig om att tidsfristerna för tillståndsprocesserna iaktas behöver det dock nationellt föreskrivas om uppföljningen av tidsfristerna. Enligt förordningen ska den gemensamma kontaktpunkten tillsammans med den behöriga myndigheten utarbeta en utförlig tidsplan för tillståndsprocessen senast två månader efter den dag det bekräftats att ansökan är fullständig.

Förordningen tillåter också att förlängning av tidsfristen under vissa förutsättningar. Om man vill möjliggöra förlängning av tidsfristerna på nationell nivå, ska det föreskrivas särskilt om beslut om förlängning och om den behöriga myndigheten för beslut.

3.4 Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB)

Enligt 17 § i MKB-lagen ska MKB-kontaktmyndigheten se till att behövliga utlåtanden begärs och det ges möjlighet att framföra åsikter om programmet för miljökonsekvensbedömning. För detta ändamål ska kontaktmyndigheten utan dröjsmål delge MKB-programmet genom offentlig kungörelse. Tidsfristen för att lämna åsikter och utlåtanden börjar löpa den dag kungörelsen offentliggörs och är 30 dagar lång. Av särskilda skäl kan tiden förlängas till högst 60 dagar. Kontaktmyndigheten ska enligt 18 § i MKB-lagen ge ett utlåtande om MKB-programmet (omfattningen av och exaktheten i den information som ska ingå i MKB-beskrivningen) inom en månad från det att tiden för lämnande av utlåtanden och framförande av åsikter har löpt ut. Enligt artikel 10.1 i förordningen om nettonollindustri ska den gemensamma kontaktpunkten säkerställa att yttrandet om omfattningen av och detaljnivån för den information som ska ingå i miljökonsekvensbeskrivningen utfärdas så snart som möjligt och senast 45 dagar från det datum då projektägaren lämnade in sin begäran om ett yttrande. Tidsfristen i fråga förutsätter inte nationell reglering, men den ska beaktas vid den nationella tillämpningen av förordningen.

Enligt 23 § i MKB-lagen ska kontaktmyndigheten ge sin motiverade slutsats till den projektansvarige inom två månader från det att tiden för lämnande av utlåtande om MKB-beskrivningen har löpt ut. Tidsfristen på två månader är kortare än den tidsfrist på 90 dagar som föreskrivs för en motiverad slutsats i förordningen om nettonollindustri, och saken förutsätter således inte någon nationell reglering.

3.5 Företräde för strategiska nettonollprojekt

Enligt förordningen om nettonollindustri ska medlemsstaterna tilldela strategiska nettonollprojekt statusen högsta möjliga nationella betydelse, om det finns en sådan status i nationell rätt, och ett strategiskt nettonollprojekt ska behandlas i enlighet därmed i tillståndsprocesserna. Finland har gällande lagstiftning om temporärt företräde för vissa projekt som gäller grön omställning vid tillståndsbehandling i regionförvaltningsverken 2023–2026 och vid förvaltningsdomstolarna 2023–2028 (lagarna 1144/2022, 1145/2022, 1146/2022 och 1147/2022). Eftersom det finns nationella bestämmelser om företrädesförfarande och brådskande behandling vid ändringssökande i fråga om vissa projekt föreslås det att företrädesförfarande och brådskande behandling vid ändringssökande i enlighet med förordningen ska gälla även strategiska nettonollprojekt.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken (898/2009) ändras.

Enligt förslaget ska det föreskrivas att Regionförvaltningsverket i Östra Finland är den kontaktpunktmyndighet som avses i förordningen om nettonollindustri. Förordningen förutsätter att en nationell gemensam kontaktpunkt utses senast den 30 december 2024.

Enligt förslaget ska Regionförvaltningsverket i Östra Finland i egenskap av kontaktpunktmyndighet på riksnivå svara för de uppgifter som i förordningen föreskrivs för den centrala kontaktpunkten, bland annat att underlätta och samordna tillståndsförfarandet för tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt samt att lämna uppgifter om administrativa förfaranden. Kontaktpunktmyndigheten svarar också för uppföljningen av de tidsfrister som fastställts för tillståndsförfarandena för tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt. Enligt förordningen får medlemsstaterna efter en bedömning i varje enskilt fall och under de förutsättningar som anges i förordningen förlänga tidsfristerna. Rätten att vid behov förlänga dessa tidsfrister ska enligt förslaget föreskrivas kontaktpunktmyndigheten.

Dessutom föreslås bestämmelser om kontaktpunktmyndighetens rätt att få de uppgifter om är nödvändiga för skötseln av kontaktpunktmyndighetens uppgifter. Det är nödvändigt att på nationell nivå särskilt föreskriva om rätten att få uppgifter för att kontaktpunktmyndigheten ska kunna sköta sina uppgifter, exempelvis att följa tidsfristerna.

I propositionen föreslås dessutom bestämmelser om företräde för sådana strategiska nettonollprojekt som avses i förordningen om nettonollindustri. Enligt förslaget ska Regionförvaltningsverket ge tillståndsansökningar som gäller strategiska projekt företräde i förhållande till andra tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen. Genom hänvisningsbestämmelserna i miljöskyddslagen och vattenlagen ska strategiska projekt också behandlas brådskande vid fullföljdsdomstolarna. Enligt förordningen ska strategiska projekt i unionen tilldelas statusen högsta möjliga nationella betydelse, om det finns en sådan status i nationell rätt, och dessa projekt ska behandlas i enlighet därmed i tillståndprocesserna. De föreslagna bestämmelserna ändrar inte förutsättningarna för beviljande av tillstånd, utan vid tillståndsprövning tillämpas i övrigt som materiella bestämmelser miljöskyddslagen och vattenlagen, såsom vid motsvarande tillståndsförfaranden enligt dessa lagar.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Konsekvenser för företagen

Konsekvenserna av de föreslagna bestämmelserna berör de företag som tillverkar nettonollteknik och som genomför strategiska nettonollprojekt. På grund av den allmänna definitionen av nettonollteknik i förordningen om nettonollindustri och det stora antalet nettonolltekniker och underkategorier kan förordningens tillämpningsområde omfatta ett stort antal projekt av olika typ och storlek. En betydande del av de projekttyper som omfattas av förordningens tillämpningsområde kan dock bedömas vara sådana som inte behöver flera eller långvariga tillståndsförfaranden för att kunna genomföras. I många fall kan det räcka med bygglov för den industribyggnad där tillverkningen av nettonollteknik sker. I Finland har särskilt tillverkning av batterier och batterimaterial samt anläggningar för avskiljning av

koldioxid bedömts vara potentiellt betydande projekttyper som kräver flera tillståndsförfaranden. Endast de nettonollindustriprojekt som är mest betydande och som uppfyller kriterierna i artikel 13 i förordningen kan få status som strategiskt nettonollprojekt.

Tidsfristerna för tillstandsbehandlingen, den gemensamma kontaktpunktens rådgivningsskyldighet och samordningen av tillståndsansökningarna kan förkorta längden på tillståndsförfarandet för nettonollindustriprojekt, minska osäkerheten i tillståndsförfarandet och minska den administrativa bördan för företag inom nettonollindustrin. De ovannämnda konsekvenserna beror direkt på bestämmelserna i förordningen om nettonollindustri.

Företräde för strategiska nettonollprojekt i regionförvaltningsverkens tillståndsförfarande och brådskande behandling vid fullföljdsdomstolarna gör tillståndsförfarandena smidigare och kan främja investeringar i strategiska nettonollprojekt. Verksamhetsutövarens skyldighet att lämna in ansökan och beslut om erkännande som strategiskt nettonollprojekt till kontaktpunktens myndighet för kännedom ökar i någon mån verksamhetsutövarens administrativa börda. När uppgifterna lämnas till kontaktpunktens myndighet kan myndigheten förutse sin verksamhet, vilket kan anses ligga i verksamhetsutövarens eget intresse.

4.2.2 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

På grund av den breda och allmänna definitionen av nettonollteknik i förordningen om nettonollindustri är det svårt att bedöma antalet och typen av de projekt som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Behöriga myndigheter för nettonollindustriprojekt bedöms vara regionförvaltningsverken, Säkerhets- och kemikalieverket, de kommunala miljövårds- och byggnadstillsynsmyndigheterna, närings- trafik- och miljöcentralerna, Museiverket, miljöministeriet och Energimyndigheten. En betydande del av de projekttyper som omfattas av förordningens tillämpningsområde kan dock bedömas vara sådana som inte behöver flera eller långvariga tillståndsförfaranden för att kunna genomföras. Det bedöms att 2025 kommer antalet projekt som kräver långvariga myndighetsförfaranden, såsom miljötillstånd från regionförvaltningsverket, att vara litet. På basis av de urvalskriterier som anges i förordningen kan det bedömas att 2025 kommer högst enstaka strategiska nettonollprojekt till Finland.

Konsekvenser kan uppstå på grund av den skyldighet som de behöriga myndigheter som behandlar tillståndsansökningar har att delta i utarbetandet av tidsplanen för nettonollindustriprojekt och behandla de ansökningar som gäller projekten i fråga inom de tidsfrister som anges i förordningen. Behandlingen av ansökningar förutsätter även att de behöriga myndigheterna samarbetar med kontaktpunktens myndighet.

Regionförvaltningsverket i Östra Finland, som ska utses som kontaktpunkt, åläggs att sköta rådgivnings- och samordningsuppgifter som hänför sig till nettonollindustriprojekt och uppföljningen av tidsfristerna för behandlingen av tillstånd för projekten, andra uppgifter som föreskrivits för den gemensamma kontaktpunkten samt i synnerhet planeringen och utvecklingen av kontaktpunktens verksamhet i initialskedet, vilket kräver personalresurser. Resursbehovet bedöms dock vara litet under 2025, och därför föreslås det inte att Regionförvaltningsverket i Östra Finland anvisas budgetfinansiering för kontaktpunktens myndighets uppgifter för denna tid.

De ovannämnda konsekvenserna beror direkt på bestämmelserna i förordningen om nettonollindustri.

I miljöministeriets projekt om tjänster från ett enda serviceställe, som beskrivs i avsnitt 3, är avsikten bland annat att bereda bestämmelser genom vilka uppgifterna för den gemensamma

kontaktpunkten för nettonollindustriprojekt överförs till det nya riksomfattande Tillstånds- och tillsynsverket från och med ingången av 2026. I den regeringsproposition som gäller förslaget i fråga bedöms vilka konsekvenser förordningen om nettonollindustri har för den offentliga ekonomin från och med 2026. I fråga om avgifter för Tillstånds- och tillsynsverkets myndighetsuppgifter är avsikten att inleda ett separat lagstiftningsprojekt där ändringsbehoven och kostnadseffekterna i anslutning till detta bedöms närmare.

Avsikten är att digitaliseringen enligt förordningen om nettonollindustri ska göras med hjälp av arbets- och näringsministeriets tjänst Tillstånd och tillsyn. Gränssnittslösningarna för tjänsten genomförs med EU:s REPowerEU-finansiering. Integrationskostnaderna i fråga om de utomstående aktörer som behövs för tjänsten bärs dock av dem som ansluter sig till tjänsten. Vilka kostnaderna för digitaliseringen kommer att vara är ännu inte helt klart.

4.2.3 Konsekvenser för myndigheterna

Uppgiften som kontaktpunktmyndighet är en helt ny uppgift för Regionförvaltningsverket i Östra Finland. Rådgivnings- och samordningsuppgiften samt uppföljningen av tidsfrister förutsätter delvis ny kompetens, bland annat projekthantering. Avsikten med förslaget är ändå inte att överföra verksamhetsutövarens uppgifter till kontaktpunktmyndigheten. Det är fortsättningsvis verksamhetsutövaren som ansvarar för att upprätta tillståndsansökan och lämna rätt och tillräcklig information som stöd för behandlingen av ansökan. Miljöministeriet har beviljat Regionförvaltningsverket i Östra Finland ett anslag för 2025 på 40 000 euro för ett projekt för förberedande av verksamheten vid den kontaktpunkt som avses i förordningen om nettonollindustri.

Behöriga myndigheter för nettonollindustriprojekt kan beroende på fallet vara regionförvaltningsverken (miljö- och vattentillstånd), Säkerhets- och kemikalieverket (särskilt kemikaliesäkerhetstillstånd), de kommunala miljöförvaltningsmyndigheterna (miljöförvaltningsmyndigheter), de kommunala byggnadsstillsynsmyndigheterna (särskilt bygglov), närings-, trafik- och miljöcentralerna (MKB-förfaranden och undantag enligt naturvårdslagen), Museiverket (tillstånd att undersöka och rubba fornlämningar), miljöministeriet (undantag från fridlysningsbestämmelserna och från artskyddet) samt Energimyndigheten (beslut om anslutning av den som avskiljer koldioxid till ett transportnät för koldioxid).

En betydande del av de projekttyper som omfattas av förordningens tillämpningsområde kan dock bedömas vara sådana som inte behöver flera eller långvariga tillståndsförfaranden för att kunna genomföras. I många fall kan det räcka med bygglov för en byggnad för tillverkning av nettonollteknik.

Konsekvenserna för de behöriga myndigheterna i fråga om nettonollindustriprojekt gäller förmedlingen av uppgifter till kontaktpunktmyndigheten och uppföljningen av tidsfristerna för tillståndsförfarandena. De konsekvenser som förmedlingen av uppgifter och de tidsfrister som fastställts för tillståndsförfarandena medför myndigheterna är rätt små, men de förutsätter av de behöriga tillståndsmyndigheterna ett nytt slags samarbete och kontakter med kontaktpunktmyndigheten. För att de föreskrivna tidsfristerna för behandlingen av tillstånd för nettonollprojekt ska uppfyllas bör den behöriga myndigheten sannolikt prioritera behandlingen av tillstånd för projektet i fråga, vilket leder till att arbetsinsatsen tillfälligt minskar för andra myndighetsuppgifter.

Företrädet för strategiska nettonollprojekt har konsekvenser för regionförvaltningsverken, Vasa förvaltningsdomstol och högsta förvaltningsdomstolen. Företrädet förutsätter i praktiken att dessa tillståndsansökningar ska behandlas brådskande i alla skeden av förfarandet. Brådskande

behandling av tillståndsansökningar eller besvär som gäller dem förutsätter ökad personal eller överföring av personal för behandlingen av dessa ärenden. Potentiella typer av strategiska nettonollprojekt i Finland kan bedömas vara i synnerhet produktion av batterier och batterimaterial samt avskiljning av koldioxid. Dessa projekttyper har redan nu rätt till företräde enligt 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. Andra strategiska nettonollprojekt kan på basis av de urvalskriterier som föreskrivits för dem bedömas komma till Finland i ett begränsat antal.

De ovannämnda konsekvenserna beror direkt på bestämmelserna i förordningen om nettonollindustri.

I den regeringsproposition som gäller projektet för tjänster från ett enda serviceställe bedöms vilka konsekvenser förordningen om nettonollindustri har för myndigheternas verksamhet från och med 2026.

4.2.4 Miljökonsekvenser

De föreslagna bestämmelserna bedöms inte ha några direkta miljökonsekvenser. Det föreslås inga ändringar i de materiella bestämmelserna och till exempel förutsättningarna för beviljande av tillstånd ändras inte.

Indirekta lokala miljökonsekvenser kan uppstå till följd av den föreslagna bestämmelsen om att strategiska nettonollprojekt ska ha företräde vid tillståndsbehandling i regionförvaltningsverken, om beviljandet av företräde ökar investeringarna i dessa projekt. Strategiska projekt är på grund av urvalskriterierna i regel större och mer betydande projekt än genomsnittet, vilket sannolikt medför olika miljökonsekvenser. Av de potentiella strategiska nettonollprojekten har dock produktion av batterier och batterimaterial samt avskiljning av koldioxid redan rätt till företräde enligt den gällande lagstiftningen. Projektens miljökonsekvenser och begränsningen av dem behandlas i regionförvaltningsverkets tillståndsförfarande.

5 Alternativa handlingsvägar

Förordningen om nettonollindustri är direkt förpliktande lagstiftning för medlemsstaterna. Den innehåller dock nationellt handlingsutrymme, till exempel när det gäller huruvida det är möjligt att förlänga tidsfristerna för tillståndsförfaranden för nettonollindustriprojekt, med beaktande av de begränsningar som anges i förordningen. Förordningen gör det också möjligt att nationellt fastställa kortare tidsfrister för tillståndsförfarandena.

Vid beredningen granskades ett alternativ där man inte till fullo skulle ta i bruk den förlängning av tidsfristerna med tre månader eller i vissa fall sex månader som förordningen medger. Det ansågs dock ändamålsenligt att möjliggöra en förlängning av tidsfristerna med tanke på säkerställandet av myndigheternas verksamhetsförutsättningar, tillståndssökandenas rättssäkerhet och likabehandlingen av projekten.

Förordningen gör det möjligt att nationellt bevilja en förlängning på 20 dagar för myndighetens motiverade slutsats rörande miljökonsekvensbeskrivningen. Enligt MKB-lagen ska den motiverade slutsatsen ges inom två månader från det att tiden för lämnande av utlåtanden och framförande av åsikter har löpt ut. Tidsfristen i fråga är kortare än den tidsfrist på 90 dagar som ges för motiverade slutsatser i förordningen om nettonollindustri. Om det blev möjligt att förlänga tidsfristerna för nettonollindustriprojekt skulle det försätta nettonollindustriprojekten i

en sämre ställning i förhållande till andra projekt. Något nationellt behov av att förlänga tidsfristerna har inte heller identifierats.

6 Remissvar

6.1 Allmänt

Regeringspropositionen var på remiss 7–30.10.2024. Utlåtande lämnades av jord- och skogsbruksministeriet (inget att yttra), justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Museiverket, Finlands miljöcentral, Säkerhets- och kemikalieverket, Akkuteollisuus ry, Bioenergi rf, Finlands näringsliv rf, Kemiindustrin KI rf, Återvinningsindustrin rf, Finlands Kommunförbund rf, Finlands naturskyddsförbund rf, Finlands Malmförädling Ab, Suomen uusiutuva ry och WWF Finland. Högsta förvaltningsdomstolen meddelade att den inte lämnar något utlåtande.

I utlåtandena förhöll man sig allmänt taget positivt till propositionen.

6.2 Resurser samt konsekvenser för myndigheterna

I flera utlåtanden betonades betydelsen av myndighetssamarbete och smidiga myndighetsförfaranden samt behovet av att säkerställa tillräckliga resurser för kontaktpunktmyndigheten, de behöriga tillståndsmyndigheterna och förvaltningsdomstolarna. Enligt finansministeriet bör finansieringen av kontaktpunktmyndighetens uppgift preciseras i propositionen. Finansministeriet, Kommunförbundet och Säkerhets- och kemikalieverket lyfte fram den utveckling av informationssystemen som lagstiftningen förutsätter och finansieringen av den. Enligt Finlands naturskyddsförbund och Kommunförbundet bör det i propositionen bedömas vilka konsekvenserna av att rikta myndigheternas resurser till behandlingen av nettonollindustriprojekt har för skötseln av andra myndighetsuppgifter. Enligt Kommunförbundet har konsekvenserna för de kommunala myndigheterna inte bedömts i propositionen. Enligt Finlands miljöcentral får behandlingstiden för andra projekt inte förlängas i onödan. Med anledning av utlåtandena preciserades propositionens konsekvensbedömningar vid den fortsatta beredningen.

6.3 Förordningens tillämpningsområde

I vissa utlåtanden togs det ställning till tillämpningsområdet för förordningen om nettonollindustri och framfördes synpunkter på projekttyper som lämpar sig som strategiska nettonollprojekt. Vid den fortsatta beredningen konstaterades det att det föreskrivs om definitionen av nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt i förordningen om nettonollindustri och att det inte kan föreskrivas om tillämpningsområdet för förordningen i den nationella lagstiftningen. I motiveringen till regeringspropositionen nämns som exempel särskilt sådana projekttyper inom nettonollindustrin som bedömts vara väsentliga för Finland och som kan antas vara förenade med betydande tillståndsbehandlingar.

6.4 Tidsfrister för tillståndsbehandlingen och uppföljningen av tidsfristerna

Flera remissinstanser betonade att ett enskilt projekt kan kräva många olika tillstånd som söks hos olika myndigheter och vid olika tidpunkter. I utlåtandena önskades en precisering av vid vilken tidpunkt tidsfristen för tillståndsbehandlingen börjar beräknas. Enligt Kommunförbundet och Finlands Naturskyddsförbund är det nödvändigt att i motiveringen konstatera att det hör till den behöriga tillståndsmyndigheten att bedöma om en ansökan är fullständig. Säkerhets- och kemikalieverket beskrev behandlingen av en ansökan enligt kemikaliesäkerhetslagen och lyfte

fram en eventuell konflikt mellan tidsfristerna för tillståndsbehandlingen och tillståndsmyndighetens övriga prioriteringar. Kommunförbundet föreslog att förhållandet mellan de nationellt föreskrivna behandlingstiderna och tidsfristerna i förordningen om nettonollindustri ska bedömas. Kommunförbundet och justitieministeriet ansåg att det var bra att avsikten inte är att föreskriva särskilt om påföljderna för de behöriga myndigheterna vid situationer där tidsfristerna överskrids.

Enligt Finlands miljöcentral, Naturskyddsförbundet och WWF får tidsfristerna för tillståndsbehandlingen inte kvalitativt försämra behandlingen av tillstånd för projektet eller nivån på miljöskyddet. Enligt Naturskyddsförbundet ska tillräckliga rättigheter att söka ändring säkerställas. Naturskyddsförbundet och WWF lyfte fram bristerna i tillståndsansökningarna och hur kompetensen hos dem som ansöker om tillstånd påverkar längden på behandlingen av tillstånd.

Vid den fortsatta beredningen preciserades motiveringen till propositionen i fråga om den myndighet som bedömer om en tillståndsansökan är fullständig. Dessutom konstaterades det vid den fortsatta beredningen att det i den nationella lagstiftningen inte är möjligt att föreskriva om tillämpningen av förordningens bestämmelser om beräkning av tidsfrister. De tidsfrister för tillståndsbehandlingen som anges i förordningen och nationellt är förpliktande lagstiftning. I förordningen föreskrivs det inte, och i denna proposition föreslås det inte ändringar i de innehållsmässiga kraven på enskilda tillstånd eller i sökande av ändring av tillstånden.

6.5 Andra frågor som lyfts fram i utlåtandena

Arbets- och näringsministeriet betonade utnyttjandet av tjänsten Tillstånd och tillsyn, föreslog preciseringar av de behöriga myndigheterna och önskade att det i motiveringen preciseras hur anmälningspliktiga verksamheter ska beaktas. Finansministeriet fäste uppmärksamhet vid beskrivningen av det nationella handlingsutrymme som förordningen om nettonollindustri tillåter och framförde tekniska anmärkningar. Justitieministeriet ansåg att motiveringen behöver preciseras med tanke på den allmänna dataskyddsförordningen och föreslog att man överväger vissa ändringar i paragraferna om uppföljning av tidsfrister och lämnande av handlingar. Vid den fortsatta beredningen gjordes utifrån ministeriernas utlåtanden preciseringar i motiveringen till propositionen och två moment i den föreslagna 2 g § slogs samman.

Naturskyddsförbundet betonade vikten av att identifiera förlusten av biologisk mångfald i all lagstiftning och ansåg att det av tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt ska förutsättas att kriterierna enligt principen orsaka inte betydande skada (DNSH, Do No Significant Harm) uppfylls. WWF föreslog att tidsfristen på två månader för den motiverade slutsatsen enligt 23 § i MKB-lagen ska ökas på det sätt som förordningen om nettonollindustri möjliggör. Vid den fortsatta beredningen konstaterades det att tillämpningsområdet för förordningen om nettonollindustri inte kan begränsas genom ytterligare nationella kriterier för projektet. Det ansågs inte nödvändigt att förlänga tidsfristen för den motiverade slutsatsen för projekt inom nettonollindustrin.

I vissa utlåtanden lyftes det fram ett behov av att bedöma om företrädesförfarandet ska fogas till lagstiftningen om kemikaliesäkerhet. Vid den fortsatta beredningen konstaterades det att förordningen om nettoindustri inte förutsätter bestämmelser om helt nya företrädesförfaranden. Införandet av företrädesförfaranden i kemikaliesäkerhetslagstiftningen har inte varit föremål för bedömning i samband med beredningen av denna proposition.

Finlands Malmförädling Ab föreslog att tillämpningen av bestämmelserna i förordningen om nettonollindustri utvidgas till att omfatta MKB-förfaranden efter prövning och att MKB-

förfaranden efter prövning fogas till företrädesförfarandena för strategiska projekt. Bolaget bad dessutom om en precisering av förutsättningarna för en förlängning av tidsfristerna enligt förordningen och av konsekvenserna i situationer där tidsfristen överskrids. Vid den fortsatta beredningen konstaterades det att förordningens tillämpningsområde inte kan ändras genom nationell lagstiftning och att MKB-förfarandet inte hör till regionförvaltningsverkets företrädesförfarande för projekt för grön omställning. Bestämmelser om förutsättningarna för en förlängning av tidsfristerna för tillståndsbehandling finns i artikel 9 i förordningen. Påföljder i situationer där tidsfristerna överskrids behandlas i den paragrafspecifika motiveringen till den föreslagna lagstiftningen.

Regionförvaltningsverket i Östra Finland föreslog att behovet av uppdatering av tillämpningsområdet för lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken (898/2009) ska bedömas och lyfte fram behovet av bestämmelser om skyldigheten att underrätta kontaktpunktmyndigheten om eventuella förluster av status som strategiskt projekt. Regionförvaltningsverket fäste också uppmärksamhet vid artikel 42.2 e i förordningen om nettonollindustri, där det föreskrivs om medlemsstaternas skyldighet att övervaka tillståndsförfarandena. Vid den fortsatta beredningen konstaterades det i anslutning till lagens tillämpningsområde att förordningen om nettonollindustri är direkt bindande för alla behöriga myndigheter. Den lag om behandling av vissa miljöärenden vid Tillstånds- och tillsynsverket som är under beredning upphäver vid utgången av 2025 lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken. Motiveringen till propositionen preciserades i fråga om eventuell förlust av status som strategiskt projekt.

7 Specialmotivering

2 a §. *Behandlingsordning för vissa tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen.* Det föreslås att ett nytt 5 mom. fogas till paragrafen. Det nuvarande 5 mom. blir 6 mom.

I det nya 5 mom. föreskrivs det om regionförvaltningsverkets skyldighet att vid behandlingen av tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen ge sådana strategiska nettonollprojekt som avses i förordningen om nettonollprojekt företräde i förhållande till andra tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen. Strategiska nettonollprojekt ska dock inte ges företräde i förhållande till andra projekt som fått företräde med stöd av paragrafen.

Bakom det föreslagna nya momentet ligger bestämmelserna om företräde för strategiska nettonollprojekt i artikel 15 i förordningen om nettonollindustri. Enligt artikel 15.2 ska medlemsstaterna tilldela ett strategiskt nettonollprojekt statusen högsta möjliga nationella betydelse, om det finns en sådan status i nationell rätt, och detta strategiska nettonollprojekt ska behandlas i enlighet därmed i tillståndsprocesserna.

Företräde ska ges sådana projekt som i enlighet med artiklarna 13 och 14 i förordningen om nettonollindustri beviljats status som strategiskt projekt genom beslut av en medlemsstat. Att erkänna ett projekt som ett strategiskt projekt eller fatta beslut om förlust av status som strategiskt projekt hör enligt förslaget inte till kontaktpunktmyndighetens uppgifter.

I praktiken innebär företräde att tillståndsansökningar ska behandlas brådskande i alla skeden av tillståndsförfarandet. Som materiella bestämmelser vid tillståndsprövningen tillämpas i övrigt miljöskyddslagen och vattenlagen, såsom vid motsvarande andra tillståndsförfaranden.

I momentet föreskrivs det också om situationer där ett strategiskt nettonollprojekt samtidigt ingår i projektförteckningen enligt 2 mom. Sådana projekt kan gälla i synnerhet batterifabriker,

tillverkning av batterimaterial och projekt för avskiljning av koldioxid. För att garantera kontinuiteten föreslås att det föreskrivs att de funktioner som omfattas av det nuvarande företrädesförfarandet, som baserar sig på att det görs en utredning enligt principen orsaka inte betydande skada (DNSH-utredning), fortfarande ska omfattas av förfarandet i fråga.

2 f §. *Kontaktpunkt för nettonollindustriprojekt.* I paragrafen föreslås bestämmelser om kontaktpunktens myndighet och dess uppgifter.

I 1 mom. föreskrivs det att Regionförvaltningsverket i Östra Finland är kontaktpunkt för projekt enligt förordningen om nettonollindustri.

I 2 mom. föreskrivs det om de uppgifter som hör till kontaktpunkten för nettonollindustriprojekt. Enligt artikel 6 i förordningen ska den gemensamma kontaktpunkten ha till allmän uppgift att underlätta och samordna tillståndsprocesserna för nettonollindustriprojekt. Kontaktpunkten ska också hjälpa projektägaren att förstå administrativa frågor av relevans för tillståndsprocessen och ge information om sådana administrativa förfaranden enligt artikel 7 som är relevanta för nettonollindustriprojekt. Till den gemensamma kontaktpunktens uppgifter hör enligt förordningen dessutom olika uppgifter i samband med tillståndsförfarandet och MKB-förfarandet och uppgifter som gäller de fastställda tidsfristerna för förfarandena i fråga.

Paragrafen tillämpas parallellt med förordningen om nettonollindustri.

Det föreslås att Regionförvaltningsverket i Östra Finland ska vara kontaktpunktens myndighet till utgången av 2025. I miljöministeriets projekt för tjänster från ett enda serviceställe bereds bland annat bestämmelser genom vilka uppgifterna för den gemensamma kontaktpunkten för nettonollindustriprojekt överförs till det nya riksomfattande Tillstånds- och tillsynsverket från och med ingången av 2026.

2 g §. *Uppföljning av tidsfrister för nettonollindustriprojekt.* I paragrafen föreskrivs om uppgifterna i anslutning till uppföljningen av tidsfristerna för sådana tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt som avses i förordningen om nettonollindustri.

I 1 mom. föreskrivs om en skyldighet för kontaktpunktens myndighet för nettonollindustriprojekt att följa upp de tidsfrister för tillståndsförfarandet för tillverkningsprojekt för nettonollteknik som anges i artikel 9 i förordningen om nettonollindustri och de tidsfrister för tillståndsförfarandet för strategiska nettonollprojekt som anges i artikel 16 i den förordningen. Bestämmelserna om uppföljning av tidsfristerna behövs för att säkerställa att tidsfristerna iakttas.

Enligt artikel 3.19 i förordningen om nettonollindustri avses med tillståndsprocess en process som omfattar alla relevanta tillstånd att bygga, utvidga, omvandla och driva tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt. Ett myndighetsförfarande där beslut inte meddelas anses således inte omfattas av definitionen av den tillståndsprocess som avses i förordningen eller av uppföljningen av tidsfristen för processen. Sådana förfaranden kan vara till exempel olika registrerings- och anmälningsförfaranden.

I 2 mom. föreskrivs det om kontaktpunktens myndighets rätt att förlänga de tidsfrister för tillståndsförfaranden som avses i 1 mom. under de förutsättningar som anges i artikel 9.6 och 9.7 i förordningen om nettonollindustri. Det finns skäl att nationellt föreskriva att uppgiften åläggs kontaktpunktens myndighet, eftersom i förordningen har möjligheten att förlänga tidsfristen riktats endast till medlemsstaterna. I momentet föreskrivs även om den behöriga tillståndsmyndighetens skyldighet att vid behov lägga fram sitt förslag till förlängning av

tidsfristen. Förslaget ska motiveras. Kontaktpunktmyndigheten ska under de förutsättningar som anges i artikel 9.6 och 9.7 i förordningen bedöma behovet av förlängning från fall till fall och med beaktande av tillståndsförfarandena som helhet.

Om tidsfristen förlängs, ska kontaktpunktmyndigheten enligt artikel 9.8 skriftligen informera projektägaren om skälen för förlängningen och om det datum då det övergripande beslutet förväntas.

I 3 mom. beaktas kontaktpunktmyndighetens uppgift enligt artikel 9.10 att bekräfta att tillståndsansökan är fullständig. När tillståndsansökan bekräftats vara fullständig inleds i enlighet med den artikeln det tillståndsförfarande som avses i artikel 3.19 och beräkningen av tidsfristen för förfarandet. Om tillståndsansökan behöver kompletteras till någon del ska kontaktpunktmyndigheten i enlighet med förordningen begära att projektägaren kompletterar ansökan. I praktiken görs bedömningen av om tillståndsansökan är fullständig av den behöriga tillståndsmyndighet som behandlar ansökan. För att kontaktpunktmyndigheten ska kunna uppfylla sina skyldigheter ska den behöriga myndigheten underrätta kontaktpunktmyndigheten när en ansökan som blivit anhängig hos den behöriga myndigheten är fullständig, eller meddela till vilka delar en ansökan ska kompletteras.

I 4 mom. föreskrivs om säkerställande av att uppgifter överförs från de behöriga myndigheterna till kontaktpunktmyndigheten så att uppföljningen av de tidsfrister som anges i paragrafen kan genomföras i praktiken. Avsikten är att den elektroniska kontaktpunktens funktioner, det vill säga tjänsten Tillstånd och tillsyn, ska kunna utnyttjas i uppföljningen. Uppföljningen gäller dock alla tillståndsförfaranden för nettonollindustriprojekt, oberoende av om sökanden sköter ett ärende via den elektroniska kontaktpunkten eller inte. Därför bör i bestämmelsen också beaktas sätten att lämna basuppgifter i fråga om de förfaranden där det ännu inte är möjligt för sökanden att använda tjänsten Tillstånd och tillsyn (bland annat de bygglov som omfattas av den kommunala byggnadstillsynsmyndighetens behörighet). För uppföljningen av tidsfristerna är det viktigt att kontaktpunktmyndigheten får information om samtliga tillståndsförfaranden som har inletts. I artikel 9.11 i förordningen om nettonollindustri förutsätts det också att en utförlig tidsplan för tillståndsprocessen utarbetas i samarbete mellan myndigheterna. Enligt artikel 3.19 ska kontaktpunktmyndigheten också informera om eller anmäla det övergripande beslutet om utfallet av förfarandet. I och med detta avslutas tillståndsförfarandet och beräkningen av tidsfristen för förfarandet upphör. Av denna anledning är det skäl att också underrätta kontaktpunktmyndigheten om delgivning av enskilda tillståndsbeslut.

Det föreskrivs inte särskilt om påföljder för de behöriga myndigheterna i situationer där tidsfristerna överskrids. Sökanden har dock tillgång till rättsmedel enligt gällande lagstiftning, såsom förvaltningsbesvär, förvaltningsklagan och klagan till de högsta laglighetsövervakarna, i situationer där behandlingstiden för ärendet överskrider de tidsfrister som anges i förordningen. Iakttagandet av bestämmelserna om tidsfrister omfattas också av tjänsteansvaret för tjänstemän och tjänsteinnehavare.

2 h §. Rätt för kontaktpunktmyndigheten för nettonollindustriprojekt att få uppgifter. I paragrafen föreskrivs det om kontaktpunktmyndighetens rätt att få sådana uppgifter som är nödvändiga för skötseln av kontaktpunktmyndighetens uppgifter.

I paragrafen föreslås det att kontaktpunktmyndigheten trots sekretessbestämmelserna i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan *offentlighetslagen*) eller någon annanstans i lag ska ha rätt att av de behöriga myndigheterna få de uppgifter som är nödvändiga för skötseln av myndighetens uppgifter. De i paragrafen avsedda behöriga myndigheterna i tillståndsförfaranden och andra administrativa förfaranden är regionförvaltningsverken (miljö-

och vattentillstånd), Säkerhets- och kemikalieverket (särskilt kemikaliesäkerhetstillstånd), de kommunala miljöförvaldningarna (miljöförvaldningsmyndigheter), de kommunala byggnadsstyrelserna (särskilt bygglov), närings-, trafik- och miljöcentralerna (MKB-förfaranden och undantag enligt naturvårdslagen), Museiverket (tillstånd att undersöka och rubba fornlämningar), miljöministeriet (undantag från fridlysningsbestämmelserna och från artskyddet) samt Energimyndigheten (beslut om anslutning av den som avskiljer koldioxid till ett transportnät för koldioxid). Nödvändiga uppgifter kan vara uppgifter om sökanden, projektet och behandlingen av ärendet.

Genom rätten att få uppgifter säkerställs det att kontaktpunktmyndigheten har rätt att få sådana uppgifter med hjälp av vilka det är möjligt att få en korrekt och en tillräcklig bild för uppföljningen av de tidsfrister som fastställts i förordningen om nettonollindustri. För uppföljningen av tidsfristerna ska kontaktpunktmyndigheten ha tillräckliga uppgifter om behandlingssituationen för olika tillståndsförfaranden och andra administrativa förfaranden som gäller projektet.

Den föreslagna bestämmelsen om kontaktpunktmyndighetens rätt att få uppgifter utesluter inte personuppgifter från rätten att få uppgifter, eftersom till exempel uppgifter om sökanden kan innehålla uppgifter om en fysisk persons namn och adress. Detta gäller i synnerhet när sökanden är en fysisk person. I paragrafen används således det nationella handlingsutrymme som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). På den behandling av personuppgifter som sker i samband med skötseln av de uppgifter som föreskrivs för kontaktpunktmyndigheten i förordningen kan artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen tillämpas som rättslig grund. Enligt artikeln är behandlingen av personuppgifter tillåten, om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Eftersom den nationella lagstiftningen förutsätter att det föreskrivs särskilt i lag om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter, är bestämmelsen i fråga nödvändig.

2 i §. Inlämnande av handlingar som gäller strategiska nettonollprojekt. I paragrafen föreskrivs om en skyldighet för den som ansöker om erkännande av ett projekt som strategiskt nettonollprojekt att lämna in den ansökan och det beslut om erkännande som avses i förordningen för kännedom till kontaktpunktmyndigheten. På detta sätt får kontaktpunktmyndigheten utan extra fördröjningar information om ansökan om och beviljande av status som strategiskt projekt. Detta gör det möjligt att förutse kontaktpunktmyndighetens verksamhet. Det ligger också i sökandens intresse att ansökan och beslutet lämnas till kontaktpunktmyndigheten.

En medlemsstat kan på de villkor som anges i artikel 14.7 i förordningen upphäva ett projekts status som strategiskt nettonollprojekt, varvid projektet enligt artikel 14.8 också förlorar alla rättigheter med koppling till den statusen enligt förordningen. Med beaktande av att det antas att antalet strategiska nettonollprojekt kommer att vara litet i Finland kan förlusten av status som strategiskt projekt betraktas som en mycket sällsynt händelse. I en sådan situation behöver den myndighet som fattat beslut om upphävande av statusen som strategiskt projekt också delge kontaktpunktmyndigheten sitt beslut.

8 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen ska träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har stadfästs.

9 Genomförande och uppföljning

Kontaktpunktmyndighetens uppgift är ny och förutsätter noggrannare planering av genomförandet. Regionförvaltningsverket i Östra Finland har som en del av miljöministeriets REPowerEU-finansierade projekt för tjänster från ett enda serviceställe beviljats ett anslag för 2025 för ett projekt där verksamhetssätten för kontaktpunkten enligt förordningen om nettonollindustri utarbetas som en del av utvecklingen av samservicemodellen. I projektet kartlägger och planerar man kontaktpunktens uppgifter samt tar fram de verksamhetsmodeller och verktyg som behövs för skötseln av uppgifterna. I projektet förbereder man också det samarbete med andra myndigheter som uppgiften förutsätter. I projektet förbereds dessutom överföringen av kontaktpunktmyndighetens uppgift till det framtida Tillstånds- och tillsynsverket år 2026 och som en del av modellen med ett enda serviceställe.

Det tidigare nämnda projektet om tjänster från ett enda serviceställe som bereds vid miljöministeriet främjar en ren omställning genom att utveckla miljörelaterade tillståndsförfaranden. I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering eftersträvas en modell med ett enda serviceställe i miljötillståndsärenden, där ärenden kan skötas och tillstånd sökas centraliserat och digitalt genom ett enda förfarande.

Inom ramen för projektet om tjänster från ett enda serviceställe genomförs år 2025 ett pilotförsök för att samla erfarenheter och information om verksamheten som kontaktpunktmyndighet. De olika miljörelaterade förfaranden som behövs i olika typer av projekt förutsätter att myndigheterna samarbetar smidigt på många sätt. I samband med pilotförsöket samlas information om hur arbetssätten behöver utvecklas när ärenden och dokumenttrafiken sköts via en gemensam kontaktpunkt. Utifrån informationen kan myndighetsverksamheten utvecklas och erfarenheterna beaktas då verksamhetsmodellerna och processerna för miljöuppgifter vid det nya Tillstånds- och tillsynsverket utarbetas under 2025. Regleringens inverkan på projektens tidsplaner och myndigheternas verksamhet följs upp.

Som stöd för genomförandet av den föreslagna lagstiftningen behövs olika former av informationsstyrning. För myndigheterna och verksamhetsutövarna kan anvisningar om tillståndsförfarandet för nettonollindustriprojekt utarbetas.

10 Förhållande till andra propositioner

I regeringens proposition om en kontaktpunktmyndighet enligt förordningen om kritiska råvaror (RP 196/2024 rd), som är under behandling i riksdagen, föreslås det att 2 a § 4 mom. i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken flyttas och blir 5 mom. I denna regeringsproposition ska samma moment flyttas och bli 6 mom. I den förstnämnda propositionen föreslås dessutom att det till lagen fogas nya 2 b–2 e §. Enligt förslaget i denna regeringsproposition ska det till lagen fogas nya 2 f–2 i §.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

11.1 Allmänt

De föreslagna bestämmelserna behöver granskas med avseende på grundlagen.

De föreslagna 2 a § 5 mom., 2 f § och 2 g § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken bör granskas i ljuset av grundlagens bestämmelser om jämlikhet i 6 § och om de grundläggande miljö rättigheterna i 20 §.

De föreslagna 2 a § 5 mom., 2 f § och 2 g § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken bör dessutom granskas med avseende på rättsskyddet enligt 21 § i grundlagen.

Den föreslagna 2 h § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken bör granskas med avseende på skyddet för privatlivet enligt 10 § i grundlagen.

11.2 Jämlikhet

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Enligt grundlagsutskottets etablerade utlåtandep Praxis gäller bestämmelsen om jämlikhet i 6 § i grundlagen i regel endast människor. Jämlikhetsprincipen kan dock ha betydelse också vid bedömningen av reglering som gäller juridiska personer, särskilt om det rör sig om bestämmelser som indirekt kan påverka fysiska personers rättsliga ställning. Den aspekten förlorar i tyngd ju lösare kopplingen är. (Exempelvis GrUU 11/2012 rd, GrUU 37/2010 rd, GrUU 13/2020 rd).

Enligt det föreslagna nya 2 a § 5 mom. i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken ska regionförvaltningsverket ge tillståndsansökningar som gäller sådana projekt som beviljats statusen strategiskt nettonollprojekt företräde i förhållande till andra tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen. Med stöd av hänvisningsbestämmelserna i miljöskyddslagen och vattenlagen ska ärendena i fråga behandlas brådskande vid fullföljdsdomstolarna. Den föreslagna regleringen beror på EU-lagstiftning som är direkt förpliktande för medlemsstaterna. Enligt förordningen ska strategiska projekt ges prioriterad status vid administrativa processer och behandlas brådskande vid fullföljdsdomstolarna, om det föreskrivs om sådana förfaranden i den nationella lagstiftningen.

Grundlagsutskottet har i sin praxis framhållit att inga skarpa gränser för lagstiftarens prövning går att läsa ut ur jämlikhetsprincipen när en reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (se till exempel GrUU 11/2012 rd). Det väsentliga är om det är möjligt att motivera särbehandlingen i varje enskilt fall på ett sätt som är godtagbart med hänsyn till systemet med de grundläggande fri- och rättigheterna. Särbehandlingen får inte vara godtycklig och skillnaderna får inte bli oskäligen (se till exempel GrUU 37/2010 rd, s. 3/I, GrUB 11/2009 rd, s. 2, GrUU 18/2006 rd, s. 2/II). Denna ståndpunkt måste beaktas också vid bedömningen av reglering som gäller juridiska personer (GrUU 11/2012 rd).

Företräde vid behandlingen av tillståndsansökningar gäller endast de projekt för vilka medlemsstaten har beviljat status som strategiskt nettonollprojekt enligt förordningen om nettonollindustri. När en medlemsstat beviljar statusen ska den bland annat bedöma projektets betydelse för den tekniska och industriella resiliensen i unionens nettonollteknik, försörjningskedjorna för nettonollteknik i unionen och uppnåendet av unionens klimat- eller energimål. Bakgrunden till regleringen är vägande samhälleliga skäl, såsom behovet av att avstå från fossila bränslen.

I förslaget anges en sådan gemensam kontaktpunkt för tillståndsprocessen som avses i förordningen om nettonollindustri. De föreslagna bestämmelserna om en gemensam kontaktpunkt beror på EU-lagstiftning som är direkt förpliktande för medlemsstaterna. Rätten att utträta ärenden via den gemensamma kontaktpunkten gäller endast sådana tillverkningsprojekt för nettonollteknik som anges i förordningen, inklusive strategiska nettonollprojekt. Dessa projekt är viktiga för att uppnå unionens klimatmål och klimatneutralitetsmål. Bakgrunden till regleringen är således vägande samhälleliga skäl.

De föreslagna bestämmelserna kan på ovannämnda grunder i princip inte anses vara problematiska med tanke på jämlikhetsbestämmelsen i 6 § 1 mom. i grundlagen.

11.3 Rättsskydd och rätt till god förvaltning

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. I paragrafens 2 mom. fastställs det att offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag.

Grundlagsutskottet har i sina utlåtanden (GrUU 14/2016 rd, GrUU 29/2014 rd) framfört att de grundläggande rättigheterna att få en rättvis rättegång och en sak behandlad utan dröjsmål är viktiga hörnstenar i rättsstaten.

Det föreslagna 2 a § 5 mom. i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken förutsätter att strategiska nettonollprojekt ges företräde i förhållande till andra tillståndsärenden enligt miljöskyddslagen och vattenlagen. Genom hänvisningsbestämmelserna i miljöskyddslagen och vattenlagen ska tillståndsärenden som gäller strategiska projekt också behandlas brådskande vid fullföljdsdomstolarna. Myndigheterna omfattas av grundlagens och förvaltningslagens krav på behandling utan dröjsmål också när de behandlar andra tillståndsärenden och förvaltningsärenden. På basis av konsekvensbedömningen bedöms det att strategiska nettonollprojekt kommer till Finland i högst enstaka fall. Att de ska ha företräde bedöms ha liten inverkan på regionförvaltningsverkens och förvaltningsdomstolarnas arbetsmängd. Därför kan behandlingen av andra ansökningar inte antas bli väsentligt fördröjd på grund av prioriteringen.

De föreslagna bestämmelserna äventyrar inte rätten till god förvaltning och rättsskydd enligt 21 § i grundlagen.

11.4 Ansvar för miljön

I 20 § i grundlagen finns bestämmelser om de grundläggande fri- och rättigheter som gäller miljön. I paragrafen föreskrivs det om ansvar för miljön (1 mom.) och fastställs det allmännas grundlagsenliga skyldigheter i fråga om rätten till miljön (2 mom.). Grundlagens 20 § 2 mom. har ansetts innebära ett i grundlag givet uppdrag att utveckla miljölagstiftningen så att människor får en större möjlighet att påverka beslut som gäller den egna livsmiljön (RP 309/1993 rd, s 71/I, GrUU 38/1998 rd, s. 2/I).

I rättslitteraturen och i grundlagsutskottets utlåtanden (bland annat GrUU 21/1996 rd, GrUU 38/1998 rd, GrUU 10/2014 rd, GrUU 69/2018 rd och GrUU 55/2018 rd) har man gjort den tolkningen att det är fråga om en i normativt hänseende förpliktande bestämmelse om en grundläggande rättighet. De miljövärden som uttrycks i bestämmelsen om grundläggande miljö rättigheter ska beaktas i all lagstiftning och rättskipning som har betydelse från miljösynpunkt.

Syftet med de föreslagna 2 a § 5 mom. samt 2 f och 2 g § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken är att främja nettonollindustriprojekt och trygga smidiga tillståndsförfaranden för dem utan att en hög miljöskyddsnivå äventyras.

Projekten i fråga kan anses ha en nyckelroll för uppnåendet av klimat- och klimatneutralitetsmålen, såsom omställningen från fossil energi.

Den föreslagna regleringen är förenlig med de grundläggande miljö rättigheterna och främjar genomförandet av dem.

11.5 Skydd för privatlivet

Grundlagsutskottet har i regel bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna i förhållande till skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter har enligt utskottet kunnat gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”uppgifterna är nödvändiga” för ett visst syfte (se till exempel GrUU 10/2014 rd och GrUU 17/2016 rd).

I fråga om offentliga uppgifter har kontaktpunktmyndighetens rätt till uppgifter redan tryggats med stöd av offentlighetslagen. När det gäller sekretessbelagda uppgifter föreslås det i propositionen att kontaktpunktmyndigheten ska ha rätt att av de behöriga myndigheterna trots sekretessbestämmelserna (i offentlighetslagen eller i någon annan lag) få sådana uppgifter som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter kontaktpunktmyndigheten har. Uppföljningen av tidsfrister kan förutsätta att man får tillgång till sekretessbelagda uppgifter exempelvis ur handlingar som innehåller uppgifter om en sådan privat företagshemlighet som avses i 24 § 1 mom. 20 punkten i offentlighetslagen.

Grundlagsutskottet anser att den allmänna dataskyddsförordningens detaljerade bestämmelser, som tolkas och tillämpas i enlighet med de rättigheter som garanteras i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna, överlag utgör en tillräcklig rättslig grund även med avseende på skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen. Korrekt tolkade och tillämpade svarar bestämmelserna i förordningen enligt utskottets uppfattning också den nivå på skyddet för personuppgifter som bestäms utifrån Europakonventionen. Således är det inte längre av konstitutionella skäl nödvändigt att det i speciallagstiftningen inom förordningens tillämpningsområde heltäckande och detaljerat föreskrivs om behandlingen av personuppgifter (GrUU 14/2018 rd).

Enligt artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen är behandlingen av personuppgifter laglig om den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Enligt artikel 6.3 i den allmänna dataskyddsförordningen ska grunden för behandlingen i dessa fall regleras i enlighet med den nationella rätten eller unionsrätten. Den föreslagna bestämmelsen om kontaktpunktmyndighetens rätt att få uppgifter utesluter inte personuppgifter från rätten att få uppgifter, eftersom till exempel uppgifter om sökanden kan innehålla uppgifter om en fysisk persons namn och adress. Detta gäller i synnerhet när sökanden är en fysisk person. I bestämmelsen används således det nationella handlingsutrymme som grundar sig på den allmänna dataskyddsförordningen eftersom den omfattar särskilda bestämmelser om behandlingen av personuppgifter. Användningen av det nationella handlingsutrymmet grundar sig på artikel 6.3 i dataskyddsförordningen, enligt vilken bestämmelserna i förordningen kan anpassas genom att det utfärdas särskilda bestämmelser om till exempel typen av uppgifter som ska behandlas, de registrerade, utlämnandet av personuppgifter och ändamålsbegränsningen i behandlingen. När behandlingen av personuppgifter grundar sig på artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen ska

medlemsstatens nationella rätt uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Vid bedömningen av behovet av nationell lagstiftning om behandling av personuppgifter bör dessutom ett riskbaserat tillvägagångssätt tillämpas. Eftersom den nationella lagstiftningen förutsätter att det föreskrivs särskilt i lag om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter, är bestämmelsen i fråga nödvändig. Bestämmelsen begränsar rätten att få uppgifter till uppgifter som är nödvändiga för skötseln av kontaktpunktmyndighetens uppgifter, vilket innebär att bestämmelsen med tanke på dataskyddsförordningen också kan anses vara proportionerlig.

Grundlagsutskottet har ansett att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter. (GrUU 14/2018 rd). För att sköta kontaktpunktmyndighetens uppgifter är det inte nödvändigt att behandla känsliga personuppgifter. Därför anses det inte nödvändigt att föreskriva särskilt om skyddet för personuppgifter i den föreslagna lagen.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom förordningen om nettonollindustri innehåller bestämmelser som föreslås bli genomförda och som föreslås bli kompletterade genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 2 a § i lagen om behandling av miljöskydds- och vattenärenden vid regionförvaltningsverken (898/2009), sådan paragrafen lyder i lagarna 1144/2022 och / , ett nytt 5 mom., varvid det nuvarande 5 mom. blir 6 mom., och till lagen nya 2 f–2 i § som följer:

2 a §

Behandlingsordning för vissa tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen

Utöver de tillståndsansökningar som avses i 1 mom. ska regionförvaltningsverket ge sådana ansökningar om miljötillstånd och sådana ansökningar om tillstånd för vattenhushållningsprojekt som gäller i artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1735 om inrättande av en åtgärdsram för att stärka Europas ekosystem för tillverkning av nettonollteknik och om ändring av förordning (EU) 2018/1724, nedan *förordningen om nettonollindustri*, avsedda strategiska nettonollprojekt företräde i förhållande till andra anhängiga tillståndsansökningar enligt miljöskyddslagen och vattenlagen. Om ett strategiskt nettonollprojekt är ett sådant projekt som avses i 2 mom., iakttas 1 mom. vid behandlingen av tillstånd för projektet.

2 f §

Kontaktpunkt för nettonollindustriprojekt

Regionförvaltningsverket i Östra Finland är den kontaktpunktmyndighet för nettonollindustriprojekt som avses i denna lag.

Kontaktpunktmyndigheten för nettonollindustriprojekt svarar för de uppgifter som i förordningen om nettonollindustri föreskrivs för den gemensamma kontaktpunkt som avses i artikel 6.1 i den förordningen.

2 g §

Uppföljning av tidsfrister för nettonollindustriprojekt

Kontaktpunktmyndigheten för nettonollindustriprojekt ska följa de tidsfrister för tillståndsförfarandet för tillverkningsprojekt för nettonollteknik som anges i artikel 9 i förordningen om nettonollindustri och de tidsfrister för tillståndsförfarandet för strategiska nettonollprojekt som anges i artikel 16 i den förordningen.

Kontaktpunktmyndigheten för nettonollindustriprojekt får förlänga ovannämnda tidsfrister under de förutsättningar som anges i artikel 9.6 och 9.7. Den behöriga myndigheten ska för kontaktpunktmyndigheten för nettonollindustriprojekt lägga fram sitt förslag till förlängning

av tidsfristen för behandlingen av ett tillståndsärende som hör till den behöriga myndighetens behörighet samt ange motiveringar till förlängningen.

Den behöriga myndigheten ska underrätta kontaktpunktmyndigheten för nollindustriprojekt när en ansökan som blivit anhängig hos den behöriga myndigheten är fullständig eller meddela till vilka delar en ansökan som blivit anhängig hos den behöriga myndigheten ska kompletteras.

Den behöriga myndigheten ska se till att den elektroniska kontaktpunkten har uppdaterade uppgifter om behandlingsfasen för ett tillståndsförfarande enligt förordningen om nettonollindustri. Den behöriga myndigheten ska underrätta kontaktpunktmyndigheten för nettonollindustriprojekt om inledande av ett tillståndsärende och om delgivning till sökanden av ett beslut i ärendet, om sökanden inte sköter förfarandet i fråga via den elektroniska kontaktpunkten.

2 h §

Rätt för kontaktpunktmyndigheten för nettonollindustriprojekt att få uppgifter

Kontaktpunktmyndigheten för nettonollindustriprojekt har, när det gäller tillståndsärenden och andra administrativa förfaranden som handläggs eller har handlagts av en behörig myndighet, trots sekretessbestämmelserna rätt att av den behöriga myndigheten få sådana uppgifter om sökanden, projektet och behandlingssituationen i ett ärende som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter kontaktpunktmyndigheten har enligt denna lag eller förordningen om nettonollindustri.

2 i §

Inlämnande av handlingar som gäller strategiska nettonollprojekt

Den som ansöker om erkännande av ett projekt som strategiskt nettonollprojekt ska lämna in den ansökan och det beslut om erkännande som strategiskt projekt som avses i artikel 14 i förordningen om nettonollindustri för kännedom till kontaktpunktmyndigheten för nettonollindustriprojekt.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 19 december 2024

Statsminister

Petteri Orpo

Miljö- och klimatminister Kai Mykkänen

